პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კვირა, 26 ივლისი 1925 წ.

ტარტაროზი

№ 14—(17) გაზ. „მუშა"-ს ორკვირეული უფასო დამატება. № 14—(17)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„თვითმფრინავი კომინტერნი“

ზღაპარი 1001 ღამიდან

სცენარი: კერზონისა   დადგმა: ჩემბერლენისა

მთავარ როლში: სატარტაროზოს ხიამაყე და „სამოთხის“ ამფორიაქებელი, ყველგან და ყველასათვის ცნობილი, სახელგანთქმული მსახიობი ზინო.

(ლიბრეტოს სცენარისათვის)

ძღვნა

მოგვბეზრდა ჩვენ ეს ქვეყანა თვისითა სინამდვილითა:
ღამით დაწოლა ძილისთვის, ადრე ადრე ადგომა დილითა;
სიცოცხლის გაჩანჩალება ამ სოფლად ხრიკით ტყვილითა.
უბედურება ის არის—მუნ ასე რომ ვერ ვიგლითა.

თვალებს სინათლე აღარ აქვს ერთსდაიმავის ჭვრეტითა.
კბილი მოგვკვეთა ტყუმალმა ჭამითა მეტი სმეტითა.
ხეირს არავინ არ შვება, თუ გინდ მას სცემო კეტითა.
თვით დამზგავსიან ნაგავსა ამდენ ნაგვისა ხვეტითა.

მივდივარ სულ სხვა ქვეყანას—მზიანი არის სად დარი.
არ დავიბნევი გზაშია, ვიცი თუ იგი სად არი.
არ არის იგი ქვეყანა ამ ქვეყანასთან სად არი.
მო, გამომყევით ვის გულშიც ჰღვივის ცეცხლისა ლადარი.

პროლოგი

ერთ სამეფოს თვალუწვდენელსა მეფედ ჰყავდა ნიკოლოზი.
მისი ცოლი დიდოფალი ალექსანდრა იყო ბოზი;
ვინ არ ჰყავდა კუროებათ: მეთევზე თუ კალატოზი...
მართალია ეს ამბავი—ასე ბრძანებს ტარტაროზი.

„ბოროტ ძალებს“ მტრობა ჰქონდათ ხელმწიფესთ ამ საწყლისა,
რადგან იგი გამხდარიყო იარაღად ხელში სხვისა.
მთელ სამეფოს აბრუნებდა რასპუტინის ძალა ძულისა...
გასაკვირი აქ რა არის—ის არ იყო ბევრი წლისა,

როცა მოჰკლეს რასპუტინი და დამგლოვდენ მინასტერნი,
— მიაბრძანეს თვით ხელმწიფეც, მასთან ბევრი მისებრ შტერნი...
გამოცხადდა საბჭოები, უფროსობდენ მეფის მტერნი...
სხვა ქვეყნების დასამხობად დაარსეს კომინტერნი.

—:—

სადც კომინტერნი არსებობს,—მოსკოვი ჰქვია ქალაქსა,
გაშენებულა საბჭოთა კავშირის შუასა ალაგსა...
წვერის საპარსად უკზავნის ლვდლებს კომსომოლებს დალაქსა.
მან შეუტია ამ ქვეყნად: ღმერთსა, ქრისტეს და ალაჯხსა...

კომინტერნს ზინო განაგებს (ეს არის მისი სახელი).
შორს, უცხოეთში ყველაა სიზმარში მისი მნახველი...
ჰქონიათ: თითქოს ზინოს აქვს ორ მხარზე ათას ას ხელი...
იმათსა გულსა აწვდექებს: შიში, დარდი და ნაღველი.

ბობოქრობს მთელი ევროპა უწინ რომ იყო ნაზია.
უწინ მორჩილი, დღეს არა,—მღელვარებს ცხელი აზია.
ძილს უფრთხობს უცხოელებსა მათდამი მათი ბრაზია.
ვერ ჰშველის საქმეს: ტანკები, ტყვია, ხვით, გაზია.

მოვიგონებდეთ—†—კერზონსა... (თვალზე მდის ცრემლი ცხარია—
არა სიმწრისა, არამედ რომ მეტად მე მიხარია.)
აშკარა არის: საწყალი კომინტერნისგან მკვდარია...
სიკვდილის ჟამსა გვიმღერა უკანასკნელი არია.

დაუსრულებელი სერია

1 განგაში... აურზაური...
2. ვილაც მოფრინავს ცაშია.
3 გადაიარა ხმელეთი...
4 გასცურა ყველგან ზღვაშია...
თოფ-ზარბაზნები უჭირავს
ზინოსა იღლიაშია.
5 მიხვდა ჭკვიანი კერზონი
თუ საქმე არის რაშია...
6 მის დაცხინკებით მაკდონალდს
გამოესხმება ფრთებია.
გადაფრინდება ბუდიდან.
და 7 მასთან მისი ძმებია...
8 პორტფელს აილებს კერზონი...
„დოკუმენტები“ სებია...
9 მაგრამ მოუსწრებს სიკვდილი
და—10 ტყდება ძირში რქებია.

2

1 სოფია. მეფე. სასახლე.
ცანკოვი. წმინდა ტაძარი.
2 იქვე მახლობლად სახჩობი.
სახჩობზე ბლომად ბაწარი;
3 მოკლულს უხდიან პანაშვიდს.
4 აფეთქება. 5 არის ხანძარი
6 ჰყვირიან: ზინო იქნება—
და 7 ქალაქს გააქვს ზანზარი

3

მოსკოვთან ურთიერთობის
ბედკენა—1 ჰფიქრობს ერრიო,
2 ზის პუანკარე და ბრაზობს:
შენ ხარ სამშობლოს მტერიო.
3 მილლერან ჰყვირის:—ერრიო,
შენ ასე რატომ მღერიო?!
მტერს წყალობ?!.. უნდა ცდილობდე:
დასცე ან მოიგერიო.

1 მაკდონალდთან ზის ერრიო.
ორთავე დაღვრემილია.
უსაძაგლეს ერთმანეთს—
და ჰკარგეს ყოფა ტკბილია.
2 დღითი სტირიან პორტფელზე,
ღამით არა აქვთ ძილია
4 ჩემბერლენ ხვდება პენლევეს.
(შავ გულთან თეთრი კბილია).

4

1 მიწა იძრა და 2 ქალაქი
განადგურდა უამრავი.
3 ბევრი არის კაცია მსხვერპლი.
4 გადირჩინა ბევრმა თავი.
5 მოძმე მოძმეს თეთრ პურს აწვდის
(6 იქ არ არის არცა შავი)
7 არ უშველეს (ალბად ზინომ
მოახდინა ეს ამბავი).

თავის „თვითმფრინავ კომინტერნი"-თა იქ სადაც უნდა გაჩნდება იგი,
ერთ ბირთვს გადისვრის და მთელ მიდამოს დაჰფარავს მეპრძოლთ მრავალი რიგი.

1 დღე არის და მაინც ყეფენ
ფითიები დაგეშილი.
(2 ბებერ-ძალლის პუანკარეს
შობილი და გამოზრდილი)
იძახიან: 3 დავინახეთ
ზინო ცაში გაფრენილი

4 ჩვენსკენ მოდის. 5 სულ ვიყეფოთ
7 არ ვაკაროთ თვალებს ძილი.

6.

1 ჩინეთი და 2 ინდოეთი...
3 აბდელ ქერიმ... 4 აჯანყება.
5 პენლევე და ჩემბერლენი...

6 იგზავნება ჯარით წყება...
(მათთვის არის უკეთესი
ხალხი მეტი რაც გაწყვეტება)
7 თუ ჩვენ ზინოს ვერ-რა ვავნეთ
ღვთისგან მაინც ხომ წაწყდება.

პ. ნჭარი.

დასასვენებელი

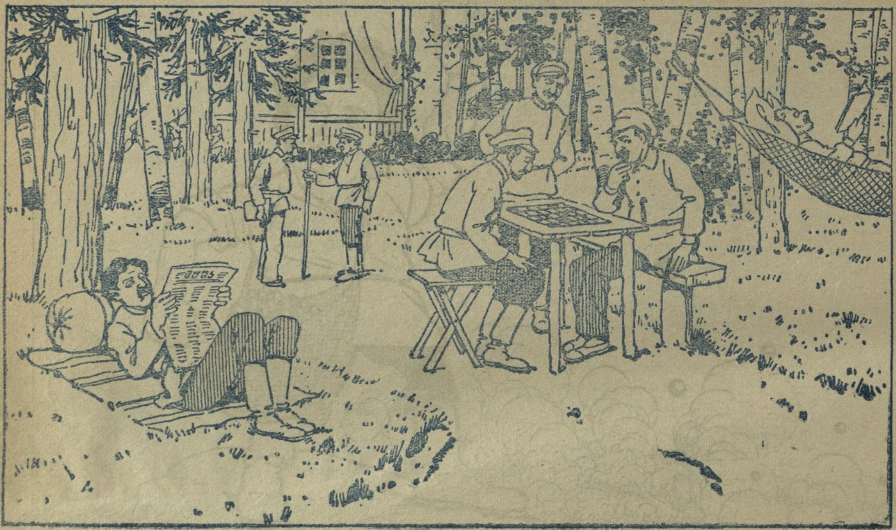

ამბარცუმას ჩივილი

ეეეეეეხ!... რა დღეში ვარ, რა უქონოთ ვიხრაკები ქარონიკზე! ვიწვი, ქრისტიანო, და ჩემი შამბრალებელი კი არავინ არის!

ეს რა დღეს მოვესწარი!... გამაგებინეთ, ხალხნო: სადა ვარ! სააქაოს ვარ, მძინავს, მღვიძავს, ცოცხალი ვარ, თუ ბალდახინში ვწევარ და ხოჯივანქის სასაფლაოსკენ მიმარახრახებენ?!.. იქნება ტვინის ფალარათი მაქვს და მე ვერ მივხვდარვარ ჩემს ნესჩასტიას, და თქვენ მაინც გამაგებინეთ, ხალხნო!!...

კაცო, ნეუჟელი ამ კომუნისტებს ვაჭრებზე მეტი მტერი აღარა ჰყავთ, რომ მთელი თავისი ვაჟნი სნარიადენია: რუჟო, კინჟალ, შაშკა, ლევროვე, ზარბაზან, პულამეტრო, ტანკა, ბრანიროვცკი პოეზდი და ყველაფერი, რომ ჩვენ ვაჭრებს მოგვაყენა და ასე უტერტეროთ და უზავეჩჩანიოთ უნდათ რომ ჩაგვფლან მიწაში რედისკასავით!!...

ქრისტიანო, განა რა დაგვიშავებია ამისთანა, რომ ასეთი ბეზპაშჩადნი ვაინა გამოგვეცხადეს! კაცო, თუ ამისთანი ბეზპალეზნი რამე ვიყავით, რატომ ნიკალაევსკი პრავიტელსტვა არას გვეუბნებოდა?! რატომ ის არ გვიჭერდა ასე ხელს!

მაგრამ სად ნიკალაევსკი პრავიტელსტვა, სად კომუნისტიჩესკი! დიდი რაზნიცაა,— ძალიან დიდი მე და ჩემმა ღმერთმა!

ნიკალაევსკი პრავიტელსტვას დროს ვაჭარი და ტერტერა პირველი მოქალაქე იყო, პერვოი ღრაჟდანინი. სადაც შახვიდოდი ყველა პაჩოტით გიხსენებდა, ყველა უჩრეჟდენიაში ბეზ ოჩერედ გილებდნენ და ეხლა პაჩოტი და ბეზოჩერედი კი არა, სორნი იაშჩიკი სულ გავსებულია ვაჭრებით და ტერტერებით!

დაგინახავენ თუ არა პატარა ჩასუქებულს, ვაი შენი ბრალი! „ეს ლიპიანი ვან შამოში აქაო, ჩვენი სისხლით რომ გასუქებულა მაშკა ლორივითა"—და, ვინ იცის, რას არ გეტყვიან! მეც ენა ჩავარდნილი ვდგევარ მუტრუკ გეურქას ვირივით და ვყლაპამ ამ პრილიჩნი სიტყვებს! მერე, ვაგინდარა ვინ'ე რომ ვიყო კიდევ ჰო! პერვოი გილდის კუპეცი და ასეთი აფხაჟდენია?!.. მაგრამ რას იზამ!... ამ ოხერმა ლიპმა სულ გაგვიფუჭა საქმე ვაჭრებს! რამდენსა ვცდილობ, მინდა როგორმე დავიფუკო, უკან გავაგდო ეს წინწამოგდებული ლიპა, მაგრამ ბან ჩუნეს! დავიფუკო კი არა, თანდათან ისე იზრდება ეს სახეძაღლი და ისე დამეკიდა წინ, თითქოს რვა თვის ორსული ვიყო, თითქოს გრუზინცკი პოლკის დოხ ვოი მუზიკის ტოლუმბასი მეკიდოს წინ!..

ვაი, აფსუს, რა დროებას მოვესწარი!

წინათ პაჩოტი და მილება ლიპსა ჰქონდა; ლიპი უნდა გქონოდა, რომ სალიდნი ყოფილიყავი და პატივცემულ ობჩესტიაში პრილიჩნი ადგილი დაგეჭირა!

ეხლა კი ვისაც მუცელი პაზვანოჩნი სტოლბაზედ აქვს მიკრული,—დიდი კაციც ის არის, ლამაზიც, პრილიჩნიც და პატიოსანიც!

კაკო, ხალხნო, გამაგებინეთ რაშია საქმე?!. რა ჟუჟით რომ ლიპი მაქვს, რა უყოთ რომ ვაჭარი ვარ, ვის რას უშავებ, ვის რა წავართვი! ვაითა და ვაგლახით ერთი ორი გროშა მიშოვია, წვიკა და დაგვითი პატარა რაღაც მოჰიგია და მინდა რომ პრილიჩნი ობშჩესტვაში წილი მქონდეს და არ შავრცხვე არც მტერთან და არც მოყვარესთან, მერე, განა ეს დანაშაულია?!.. რაზვე ეტა გრეშნო?!..

ქრისტიანო, ვაჭრობა თუ სირცხვილია, ვაჭრობა თუ ნეპრილიჩნი რამეა, მაშ ეს კომპერატივები ჭიანჭველასავით რომ მოსდებიან ამ ქალაქს, რის მაქნისი არიან? როგორ? ეს ვაჭრობა არ არის! თუ იმათ ხმას არა სცემენ და, ნაოპაროტ, სკიდკათაც აძლევენ საქონელს, ეს მე რა დავაშავე, კაცო?! ვარი ხომ არავისთვის მომიპარავს?! ეს რა ნესჩასნი მარსკულავზე ვარ დაბადებული, რომ ასე ნაშანში ამომიღეს!!!...

მაშინდელი არ იყოს – დევეტსოტ პერვოი გოდაში რაღაც ტრუდნალოგი რომ მოიგონეს და სამუშაოდ გამიყვანეს! არა, ვინ მე და ვინ მუშაობა, მაგრამ რომ მამცეს ხელში კირკა ლაფატკა, აღარ მამეშვნენ რაღა! მაინც ამ პარძაღლებმა პირდაპირ გლავნი ულიცაზე გამიყვანეს და ერთ დიდ ტრუბაზე დამაყენეს სამუშაოდ! ქვეყანა მიდის მოდის ულიცაზე; მე ვიხრაკები სირცხვილით, მაგრამ რა ვქნა! მოვი-

ს ა ხ ლ ე ბ ი

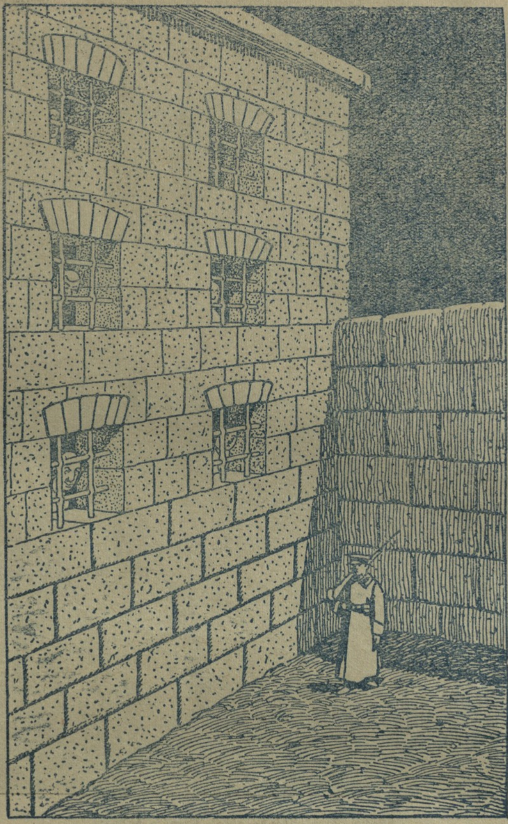

ქუნტე წელკავ-ანი ძაღლივით და დავიწყე მიწის ჩიჩქნა ტრუბის გვერდით. „კრეპკო უდარეტო!“—იყვირა ტეხნიკმა. მეც მომივიდა ჯავრი და რაც ძალი და ღონე მქონდა, მოვიქნიე კირკა და როგორც შაბი ისე გადავამტვრიე ის ჩუგუნის ტრუბა! ერთი უჰო!.. დაიძახა და მანთაშოვის ნავთის ვიშკასავით დამეტაკა რაღაცა ცხვირპირში! სულ სამ ნიმუტში გავილუმპე თავიანფეხებიანათ და ზეზეურად ავმყრალდი! გალუსტიკი, საროჩკა, ფინჯაკი, ცილინდრა სულ ერთ ნიმუტში გადააყვითლა და აშკარად მახრჩობს რაღაცა!

თურმე კანალიზაციის ტრუბა ყოფილა და მთელი ქალაქის პამოი ზედ ფათრეთზე გადამესხა! დავიწყე ღრიალი უტოპლენიკივით; დამავლეს ხელი და გამამათრიეს დაკლული ღორივით! მოცვივდა მთელი ქვეყანა და დიდი და პატარა ყველა ჩემზე იცინის. გავსქდი ჰიჰინაზე, მაგრამ რას ვიზამდი! ბოლოს ავდექი ეს ჩურჩხელასავით ამოვლებული და მოვდივარ თვალებდახუჭული სირცხვილით თვალი ვერ გამიჰყეტია! მოვდივარ და ქესტმობმული ძაღლივით მთელი ქალაქი ყიჟინასა მცემს! თან პირი მაქვს მოკუმული და ვერ გამილია! სული მიდის ისეთი, რომ სულ იბნიდება არე-მარე! მოვრბივარ ეს თვალდახუჭული კაცი და, ერთიც ვნახოთ, ერთ ბარიშნას არ დავეტაკე თურმე! გავახილე თვალები და რა დავინახე! ეს ფეთხაინის ანგელოზივით გამოწყობილი ბარიშნა ისე გამიხდია, რომ სულ ერთიანად დამისვრია!

ყვირის: „ახ ტი მერზავეც, სვინიაო!“ ვეუბნები: დუშკა, სლუჩი მამივიდა და, რა ვქნა, ჩემი ბრალი არ არის მეთქი! მამიქნია ზონტიკი და ზედ თავზე გადამატვრია! მაფურთხა, მაფურთხა და მერე ერთი რიგიანად მფერთხა თვალებში და წავიდა! ხალხო, ესაა ზაკონი, ესაა სამართალი!

ერთი სიტყვით, ეს ვაჭრები ცირკის მასხარები გაგვხადეს, რაღა, ამ კამუნისტებმა!

ვა, კაცო, შამოსვლის პირველ დღეებში რა საქენქი დაგვიყარეს, რა ყარაჩოღულად შამოვარდნენ და!! სუყველაფერი ბეზპლატნი გახადეს: კონკა, პოეზდი, პური, მართლე, პაპიროზი, სელიოდკა... ერთი სიტყვით: არც შრომა, არც ჯაფა, დაჯექი და ჭამე თუ აპეტიტი გაქვს! ვიფიქრე: ნამდვილი საჩემო პარტია ესა ყოფილა მეთქი და მეც მოუშვი მუცელი. ვთქვი თუ: დაჯექ, ამბარცუმ, და ყლაპე და ყლაპე თუ შნო გაქვს მეთქი.

განა არა-ვიცოდე რომ ერთი დროება არავის შერჩენია და ეს ჩემი მუქთაყლაპიობა ბოლოს ჩამაშხამდებოდა?! მაგრამ თუ ასე მამერტალნათ აიღებდნენ ხელს პურმალიზე ეს კამუნისტები, ეს კი აღარ მეგონა!

ვა, რა სრაზუმ ჩაგვიშხამეს ეს მუქთა პურმარილი! შამოგვაბრუნეს კიდევ ამ ვაჭრებს, მაგრამ რა ნაირად არ იტყვით! სულ ბოლი აგვადინეს ზუკზე! ეს კონკასა და პოეზდის ბილეთი ხომ ხელად ასწიეს პადიომში, მაგრამ ეს ნიჩაო... შენ ნალოგები თქვი, როგორ ჯორის ტლანკებივით დაგვაყარეს ერთი-მეორეზე!!. ეს სანიტარნი ნალოგიო, ეს პადახოდნიო, ეს ედინოვრემენიო, ეს გოროცკოიო, ეს გალადაუშჩიო, ეს ბეჟენჩესკიო... ამ პატენტის ისპეკტორმა ხომ სული წაიღო რაღა! მომადგება და გინდა თუ არა: „შენ ამდენი უნდა გადაიხადო, ამდენი გივაჭრიაო!?...

ვა, ეს მამაცხონებული ჩემი ბულახტერია, ჩემი ტავარიშჩია, თუ ჩემი ოჯახობა, რომ ასე ტოჭი-ტოჭ მიანგარიშებს ყველაფერს!!... ია უდივლაიუს, ეი ბოლუ! კაცო ვინ დააყენა ის ჩემი დახლის უფროსად! ვა, დუქანი ჩემი, ფირმა ჩემი, ვივესკა ჩემი და კანტროლი სხვისა! ვა, ვა, ვა, ვა! ეს არის, კაცო, სლაბოდნი ვაჭრობა, ეს არის ნეპო?!...

ვა, ხალხნო, ქრისტიანო, განა რა მაქვს ამდენი შამოსავალი, რომ ეს ვეებართელა ჩემი გასავალი დავხურო!!... რითი და როგორ?! არა, ძმაო, არც მაშინდელი ბეზპლატნობა მინდოდა და არც ეხლანდელი ბეზბოჟნობა! ბეზბოჟნობაა, კაცო, მაშ რა ჯანაბაა! საითაც მიიხედავ—ყველაფერზე ნალოგია... მარტო ფულის შატანას ვეღარ ვასწრობ ფულის მადლმა! როგორც კი ვიტყვი, რომ ერთი ორი გროში მოვიგე მეთქი, მაშინვე ცაპ!.. იმისთანა ნალოგს დამადებენ, რომ პაზვანოჩნი სტოლბს მარილივით გადამამტვრევენ!... ვფართხალობ დაკლული ქათამივით, მაგრამ რას ვიზამ! არ შავატან და მამერტალნათ გამომახურავენ მაღაზიას! მარტო დუქნის კარები გაცვდა ამდენი გალებ-დაკეტით!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

არ ვიცი, არ ვიცი, მე და ჩემმა ღმერთმა, რა ვქნა!?

კიდევ კარგი ნერვები მქონია, თორემ, მიკვირს: რატომ აქამდის საგიჟეთში არ ამოვყავ თავი! არა, სწორი ის იქნება, თუ ახლა არშიყობის ნალოგიც შამაწერეს, მაშინ ხომ სულ დავიღუპები რაღა! მერე მე პატარა ხელის მოფუთფუთება მიყვარს გოგონებისათვის და იმის ნალოგს ხომ მთელი ჩემი სასტაიანიაც ველარ გაუძლებს.

განა რა ღირდა, კაცო, ის მაშინდელი ხუთი გირვანქა სელოდკა, რომ ასე შხამით ამოგვადინეს?! არ მინდა, ძმაო, ხუთი გირვანქა კი არა, ხუთ ფუთს გაუკზავნი, ოღონდ ეს ნალოგები მოგვაშორონ თავიდან!

ვაი, ნეტავი ცეცხლი მეჭამა და ნავთი დამელია და იმ გლინოი სელოდკას არ მივკარებოდი!

კაცო, ძმაო, ვალს გადახდა უნდა, მაგრამ ეგეთი!!!.. სელოდკაზე დაგაპატიმრებიან არა?!... ნუ... მე ორაგულზე დაგპატიჟებ ზურნით... გინდა სულ გათენებამდის ვაკვროვნოთ. სხვა რა ვქნა, ძმაო!... ოღონ ეს ნალოგები მამაშორე.

გოგია.

სიცხიან დილას

დოდა

უკვე თენდება... რუხი
მოსჩანს ფანჯრებში დილა...
გავდივარ აივანზე...
იქ ცივ ოთ სახლში თბილა.
მახლობლად მეზობელი
ლოგინზე წამომჯდარა..
მესმოდა, ტრიალობდა
მთელ ღამეს, როგორც ჯარა.
ვუცქერით ურთი ერთსა
თანაგრძნობით და სევდით;
წუხელის ორივენი
სიცხის ერთს ულელს ვწევდით...
ღრუბლის ნამცეცაც მცირე
არ მოსჩანს არსად ცაზე...
მივედ და მეზობელი
მე ვანუგეშე ასე:

წარმოიდგინე

— მისმინე სიტყვა, ძმაო,
ნუ დაეცემი სულით!..
მიკვირს რადა ხარ ასე
უძილო, ფერწასული...
რა ვუყოთ, თუ ამ სიცხეს
დაგვადნო, როგორც ერბო;
დაბადებიდან ალბად
ასეთი ბედი გერგო.
ახლა სიცხეს, რომ წყევლი,
ნატრულობ თოვლსა და წვიმას,
იანვარ თებერვალში
გახსოვს ეძახდი იმას...

„სიტყვის გატეხა“

„ქალაქის აღმასკომი უკვე შეუდგა ტფილისში კრემატორიუმის მოწყობას.
(ქრონიკიდან)

მწარე ახალ ამბავზე ისმის მოთქმა ჩუმი:
— აღმასკომს სურს ააგოს კრემატორიუმი.
მარტო ფერფლად იქცევა ჩვენი გვამი უმი.
აღარ შეინახება გარდაცვლილთა მუმია.
სუხიშვილის აღმასკომს ეს რა დაუდგენია?!
ყველას დაწვა მოგვილის, ჯოჯოხეთის გენია...
ჩაიშხამა სიცოცხლის ყველა ბოლო დღენია...
მოდი, მოდი, სიკვდილო შენ ხარ გადამრჩენია.
გამოცხადა სიკვდილი—ასრულდა წადილი.
მაგრამ სიტყვა გასტეხეს—ჯერ არ უნდათ სიკვდილი
იმიზეზეს—„დღეს ჯერ არ გვიჭამიათ სადილი,
თანაც მისი აგება არც ისეა ადვილი“

დამშვიდდი!. გულს ნუ იტეხ,
არ გარგებს ბედთან შეხლა..
წარმოიდგინე, ვითომ
ხარ ბახმაროში ეხლა.
ან და წალვერში თუნდაც,
დასასვენებელ სახლში,
ან და, ვთქვათ, სადმე მთებში
წვიმის საშინელ სხმაში,

და ბოლოს (სჯობს სათქმელი
ბარემ ბოლომდის ითქოს)
წარმოიდგინე წუთით
ვანაში ზიხარ თითქოს.
ამისი წარმოდგენა
არც ისე არის ძნელი—
მოიხმე პოეტური
შენი ოცნება ძველი!..

მწუხარებაში მყოფნი, აწ და მარადის ცრემლშეუშრალნი, იმედდაკარგულ-გაცრუებულნი, დასაღუპავად განწირულნი, დაქვრივებულნი და დაობლებულნი: ბალდვინი, ჩემბერლენი, ბინქერხედი, ხიქსი, სხვები და მთელი ინგლისის კონსერვატიული პარტია აუწყებს უწინარეს ყოვლის თავისას და შემდეგ კი სხვა ქვეყნების ბურჟუაზიას და კაპიტალისტებს, რომ

გარდაიცვალა

მათი ყველაზე უფრო საიმედო საშუალება საერთაშორისო მდგომარეობის გასართულებლად და ახალი სისხლისღვრის დასაწყებად

„კომინტერნის დოკუმენტები“

ხელის შეწყობა არ მიგვიკლია. აუარებელი ხარჯები გამოიწვია მისმა ხანგრძლივმა ავათმყოფობამ. უკანასკნელ დროს საწყალს ძალიან სისუსტე დაეტყო. ბევრი გვირჩევდენ მის გარედ არ გამოშვებას, მაგრამ მოსკოვის სიყვარულის გამო, იგი ხშირად გაისეირნებდა, თუმცაღა გულქვა მოსკოვზე მისი კეთილი გული და მოპყრობა, ვერავითარ გავლენას ვერ ახდენდა.

ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ ჩვენთან ერთად „მთელი კულტურული ქვეყნიერება“ დამგლოვიარებული იქნება ამ მსოფლიო მნიშვნელობის უბედურებით. გახსოვდეთ, რომ ჩვენი ასეთი დანაკლისი და უბედურება არის თქვენი დანაკლისიც და უბედურებაც.

განსვენებულს რომ რაიმე ხეირი ექნა და მიზანი გაემართლებია, თქვენც იგემებდით მის გემრიელ ნაყოფს.

პანაშვიდი პარასკევობით, ხოლო კვირის ყველა დღეები გაპარასკევებულია.

სამძიმრის გამოცხადება და ნუგეშის ცემა მიიღება მთელი დღეღამის განმავლობაში.

ჩემი თავგადასავალი

ცოტა რამ მოვიმარაგე და გადავწყვიტე ცოლი შემერთო. საცოლე უკვე არჩეული მყავდა. მართალი გითხრათ, მასავით ლამაზი და მოხდენილი ქალი ჯერ არსად შემხვედროდა.

შესანიშნავი გულ-მკერდი, ლამაზათ მოყვანილი ტანი და,—ბოდიშს კი ვიხდი, მაგრამ—თრიალეთის მთიდგან ჩამოსულ ჯოგის ცხენივით გავა სქელი.

მეტი რაღა მინდოდა!?...

შევირთავ... დავისვამ სახლში და სანამდის ფული შემოგვეჭმება, ვიგორავებთ მეთქი.

ვთქვი და ავასრულე კიდეც.

ჩემს ქორწილში ისეთი თოფების გრიალი იყო, რომ არა მგონია არსენალის აფეთქებას ჩამოვარდნოდა.

ქეიფმა მეორე დილამდის გასტანა... ასე რომ მე იძულებული ვიყავი ჩემი აჭიხვინება დროებით შემეჩერებინა.

როგორც იქნა გათავდა ეს დაუსრულებელი დრიანცელი—და სტუმრები სახლში წავიდენ... დავრჩით მარტო მე და ჩემი გნეანა სახლში, რომელიც ისეთს სურათს წარმოადგენდა, რომ კაცს ეგონებოდა: ჩინელებს ჩინეთში კი არა, ამ ოთახებში მოუხდენიათ სამოქალაქო ომი.

შესანიშნავი გულ-მკერდი, ლამაზათ მოყვანილი ტანი და,—ბოდიშს კი ვიხდი, მაგრამ—თრიალეთის მთიდგან ჩამოსულ ჯოგის ცხენივით გავასქელი.

მომიახლოვდა— გამხდარი, როგორც მუშკოოპის რძის დამტარებელი ცხენი, უკბილო, სახე დანაოჭებული...

ჩვენს ხვევნა-ალერსს დასასრული არ ქძლევოდა, მაგრამ რათ მინდა ტყუილად ნერვები აგიშალოთ. თქვენ თვითონ გასაჯეთ: რა დღეში უნდა ვყოფილიყავით ახლად ჯვარდაწერილი წყვილი.

— „მოიცა ჩემო სულიკო!... ძალიან დავიღალე.. ტანსაცმელს გავიხდი ბარემ...

მე, რასაკვირველია, დავთანხმდი... საწოლზე ჩამოვჯექ და უცქერდი თუ როგორ იხდიდა იგი...

მოიხსნა საგულე და იქიდან ამოიღო ორი ბურთისებური რამ... მუცელთან რაღაც გახსნა და უკანიდან უშველებელი ბალიში დავარდა იატაკზე. (ბოლოს როდესაც ყველაფერი გავუიდეთ, ამ ბალიშს მე თავქვეშ ვიდებდი)...

გააღო პირი და ყველა კბილები ჩამოალაგა. ჩემი განცვიფრება უკიდურეს წერტილამდე ავიდა, როცა თმას ხელი დაავლო და დარჩა მხოლოდ მოტვლეპილი თავისქალა, რომელზედაც შორს-შორს, იქა-აქ ჯაგარი ამოსულიყო.

ჩამოიბანა პირი და მოსცილდა სახეს ფერადები.

მომიახლოვდა—გამხდარი, როგორც მუშკოოპის რძის დამტარებელი ცხენი, უკბილო, სახე დანაოჭებული, წლოვანებით ჩემზე სამჯერ უფრო ხნიერი მაინც.

მე შეშინებულმა ხელები გავასავსავე, თვალები დავხუჭე და ვთხოვე ისევ „აკინძულიყო“, თორემ მე მეტი ყურება აღარ შემეძლო.!!! დიახ! ვთხოვდი, როგორც ზღაპარში ერთი მეფისწული სთხოვდა თავის ცოლს—ბაყაყის ტყავს ნუ დარ ჩაიცვამო.

რაღა ბევრი გავაგრძელო! დრო მიდიოდა... ჩვენი მდგომარეობა თანდათან მწვავდებოდა.

დღეს ჩვენს სახლში არც ერთი გასატეხი ნივთი აღარ არის, რადგან თითქმის ყველამ ჩემს თავ-პირზედ განუტევეს სული.

ჩემი მოგროვილი ფული მის „რემონტებში“ განიავდა... ნატვრა, რომ შვილი მყოლოდა, ისევ ნატვრად დარჩა.

ან რა ეშმაკი აყოლინებს შვილს ამ გადაყრუებულს ბებრუხანას.

ო! ბეკინა სამანიშვილო, სად ხარ ეხლა! სწორედ საშენოა ეს დედაკაცი.

მაგრამ იქნება დღესაც არიან ბეკინა სამანიშვილისთანები?!

წაიყვანეთ, მოაშორეთ და მე ვიქნები თავდები თუ მან რამე შემატოს თქვენს ოჯახს, დალეული წლისა და ნაჭამის მეტი.

თილიყამყაში.

„5“

ზიარებას გეფიცები, ქვეყანა გაცოფებულია.

ერთი თანგიცელა ციცაი მიგდია სახლში და ეიკლო მთელი ოჯახი.

მის დაბადებაზე დედა მისი ძროხასავით ბღაოდა და ახლა ყველა ხასანბეგურას ვკაჟინობთ.

ეჩემა: გინდა თუ არა კლაში მიმეცით. რას იზამ, ბატონო, უნდა გეუშვა, თვარა ქვეყანა დაგძრახავს უსწავლელობიზა. ციცაი რომაა იმიზა თვარა, ბიჭი ახლაც ქე მყავს ნასწავლი: ორი მგელნაზია გაათავა: ერთი ბათუმში და ერთი ოზურგეთში; მარა ოზურგეთში თურმე უფრო კაი გასათავებელი ყოფილა.

მევიქაჩლე თავი და გეუშვი როვაც იქნა; ქონება თუ არა, ნასწავლობა მაინც შერჩება მგზითვათ მეთქი. ოთხი კლასი ქე ქონდა გათავებული და უფრო მეტი უნდოდა— პრაფესორობას აპირობდა; ქალები ცოტაა მეცნიერებით.

მარა კოჭი გაზტომაზე მეუტყდა იმ ამოსაგდებს. დავაყენე ლამაზად ნათლული

„გამოფენა“

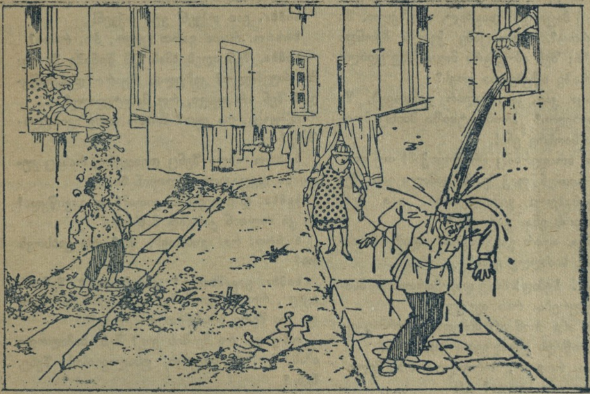

ვინაიდან გარე უბნებზე არავინ ზრუნავს, რომ იქაც მოაწყონ გამოფენები, ამიტომ თვითონ შეუდგენ ამ ნაკლის გამოსწორებას; ამჟამად ტფილისის მრავალ გარე უბნებში თითქმის ყოველდღე ხდება ასეთი გამოფენები.

ამ ზაფხულში დაგრილება კარგია, მაგრამ აქ წყლის მაგივრად სახლებიდან ღამის უსუფთაობას ასხმენ გამვლელებს.

ტარტაროზკორი.

სას. ჰამა-სმაი, გარეცხა, დაბანა რა მისი საკითხავი იყო; წიგნის კითხვის მეტი აფერი ზორი ქონდა.

გავიხედე და ატეხილ დეკნასავით მუუტიებია ხაზირი ცხოვრება და უქარავებია ერთი აშმორებული ოთახი და ქე დამხდა წამოსკუპული კახპასავით ლოგინზე; იქით-აქეთ ოთხი ურა ცხენის ხელა ყაძახები მიმხობიან და რაცხას რუსულ ქართულად ჰახვინებენ. დამინახა, მარა შერცხვა თუ რა გგონია! არ შეგჰამოს ჰარმა.

— მამილო, აგინი ჩემი ამხანაგები არიან, ერთად ვართ კლასში; ახლა შენმა მოსვლამ პაწაი კი დაგვაცდინა, მარა აფერია, შენ პაწაი მეიცადე გარეთ და ახლავე მოვალო.—დედავ, ღმერთო, რას ქვია მეიცადე!? ნენაი ვერ მეტყოდა გადაბრუნებულ სიტყვას; ცოლს აბა ენა მუცელ ქვეშ ჰქონდა ჩაგდებული და ახლანდელმა გამომძრალმა ყაზირალმა, რავა მიბრიყვა.

ვკითხე—ბაბავ, რეიზა გადმოდი ილიტაიდან მეთქი.

—მერე, მერე, გეტყვი, ახლა არ მცალია —და შეკინტრიშთა ბიჭებთან ხარხარით.

რა მექნა—გამევედი, მარა შაგანი მიდულს კუჭით. რავაც იქნა ეშველა—მუათავეს ურიკი და დუუპარეს მასუქიყო მისავით აყრილ გოგოსთან.

მივსდექი და შენი მოწონებული, რაც კი შემეძლო, არ მივაკელი აფერი სიავე, დარტყმას აბა ვინ გუუბედავდა; თუ ხელი შემოკარი, კვერცხის ცალსავით გასკდება, თუარა ბაბას აქვს ცხონება, მე იმას ვაჩვენებდი თვალის სეირს. ისე მებუტურებოდა, ვითომ მისი ტოლი ვყოფილვიყავი:

— მამა, შენ ძველი, წესწყობილების ნაშთი ხარი, ახალ თაობის არაფერი გაგეგება. იმიზა გადმევედი იქიდან, რომ ჩემი საქმე მაქვს და იმათთან საერთო არაფერი მქონდა; მე ჩემი წრე მყავს, რომლითაც ისინი სრულიად არ არიან დაინტერესებული. პატიოსნათ, მამა ჩემო, ჯოჯოხეთშიც შეიძლება ცხოვრება, არამც თუ ამ ქვეყანაზეო. მამა, შენ ამას ახლა ვერ მიხვდები, იმიზა რომ სტავლა არ გაქვს და მოზარდთაობას ვერ იცნობო.

— თუ მაი ცხვირმუუხოცელ ყაზილარებიზა მიატიე პატიოსანი და ყოლიფრით გადადილევამებული ოჯახი, კაი დაგემართოს—რავაც გინდა ისე ქენი. ექვსი კლასი ქე იცი და აწი გარჩანოს შენმა ამხანაგებმა; მე ძაღლის ლუკმის გამომგზავნელი არ ვიქნები აშის იქით მეთქი.

მოვალ, მარა მომაქ ხეი და მიწა, კუჭით ვარ გატყლეცილი. ტასიეს კუჭი მაქვს, იმას უნდა უქნა სეირი იმის დაბადებისათვის. მავედი სახში და ქალი ისპაზე კილამ გავტკლიცე, იმდენი უბაქსუნე რაც კი შემხვდა და რითაც კი შემეძლო.

ბოლოს მაინც შემეცოდა გოგო; ჩემი სისხლი და ხორცია და ორივეს ნაცოდვილარი მეთქი. მეორე კვირას გუუგზავნე ბიჭის ხელით ორი კვირის საყოფი. მომივიდა წერილი, ბოდიში და დაპირებები: გაგამდიდრებ, ქალაქში გაცხოვრებ ადრეო; ადგილი ვიშოვე და აწი ნუფერს გამომიგზავნიო; ფულიც მომივიდა; ახლა გული ქე შემიბრუნდა ციცაზე. დედამისმა დეიწყო სიხარულით ჰრინჭილი. მეინატრა, ვითომ აკვნის ბალანაი ყოფილიყოს.

გევიდა ექვსი თვეი, და ქე მუადგა ჭიშკარზე ფაიტონი. დედავ, გავკეთდი კაცი! გადმევიდა მსხვილი ქალი! .. შევხედე... თეოიე... მარა რა გასუქა ასე?! ალბათ სტავლამ თავში აღარ დეიტია და მუცელში ჩავიდა მეთქი. სიხარულით კიკოსავით შევხტი, მიეხვია ტასიე; ციცამ ამუუშვა სლოკინი: „ორსულად ვარო“.

იფეთქა თავში რაცხამ და გეიარა ქუსლებამდის.

ვეცი დასახრჩობათ; მათხარი ვინ დაგღუპა მეთქი, მარა შენც არ მომიკვდე. რავაც აი ჯირეკი აფერს ამბობს, არც იგი ენას არ იღებს.

— რომ მომკლათ, იმის სახელს არ ვიტყვიო. ის ჩემი საყვარელი არის და უცბათ შევცდითო. ახლა მისს სახელზე უნდა გავზარდო აი ჩემი შვილიო.

მომეჭრა თავი ქვეყანაში; დამაფსეს კაკალი კაცი. გამიბახა ციცამ ოჯახი.

მოვშპი და გევიქეცი ქალაქში ამბების გასაგებათ. ჩემი დამღუპველი მინდა ვნახო, რომ ძარიანად ამუაგდო მისი სახსენებელი. გევედი მოიდანზე და ამ ამბავის მეტი არავის ალაფერი აქვთ სალაპარაკო. კაცები ოზურგეთში ქალებს აპარებენ მეჭურებით. ყველას თეოის ჩინჩილაძის გაბრიგინება აკერიათ ენაზე. თურმე უჩიტელის ნასაყვარლევი არ ყოფილა ეს ჩემი თეოიე?! თურმე უჩიტელ ვანოს ჩემი ციცაი დაყავდა ბოიინზე და იქინე წისქვილის გვერდში მილაზე ჩრდილში ლამაზათ უწერდა პაატებს. ერთი დიდი პიატი სახლშიაც ქე გამუატანა. ამაშენა კაცი: ერთი ნასტავლის მაგიერ, ორი არ გამომიგზავნა.?

ვეძებე, სა წამივიდოდა თითის სიგრძე ქალაქში, მივადექი კარებზე, მარა შესვლას არ იკითხავ? თუთხმეტი კაცი კარების მტერევაშია. თურმე ყველა ჩემი ბედის არ ყოფილა? ზოგის ცოლი იმასუქნია!.. ზოგის მოჯამაგირე გოგოები; მარა ყველაზე უფრო გათქვიფინებულები ყვარელია. ისე თურმე ბევრს გაატანა პიატები სახლში. ვდღლიზე წრიხა კარებს და შევტეხე—შევჯოგინდით, ახლა ყველა მოვიდა ქეიფზე უნდა იყარონ ჯავრი ჩემს გაკეთებულ საქმეზე:

— შემოვარდნა ეხეცობაო—დეიწრიპინა ვირთაგვას ხელა კიბორჩხალივით დაკერანჩხულმა ყაზახმა. ვეცი ყლორტში და გამოვათრიე გარეთ, დევესიეთ, ურტყით რავაც რუსის ბარაბანს, გევიგდეთ წინ და მივიყვანეთ სუდიასან.

თურმე, თუ არ იჩივლე, ისე კაცი ყურს არ გააპარტყუნებდა. მოგეცა სიკეთე: იგი იქინე მაბაწრეს, მარა ჩემი თეოიე მიგდია სახლში და ათრევს ხელით მის მოსინულ ბალანას და ქეყანა მისი გონია.

ამიზა გუუშვი, რომე იქინე რომანოზაი აკეთე მეთქი?! დევიღუპე კაკალი კაცი.

სუდი დღესაც არჩევს ამ საქმეს; ქალები და ჰყავდ ბალნებით ქე დაგვიყარა სახლში ყველას. ვინც ჰყავანი იყო, ქე მეიწყვიტავდა. ჩემ ციცას შუუჩვა ეშმაკი და სიყვარულის ტინტილა და არ მეიწყვიტა. ასე გავკეთდი კაცი და ასე გამამდიდრა თეოიამ.

ბლინკა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„გაყრა“

სურათი ქუთაისის ებრაელების ცხოვრებიდან

მოქმედი პირნი:

მსაჯული.
ოშუყა.
ხიმხა ოშუაყას ცოლი.
ხოსრო სასამართლოს დარაჯი.

სცენა წარმოადგენს სასამართლოს. დილის რვა საათია. ხოსრო ასუფთავებს ზალას. გარედან კარებზე მოისმის კაკუნი.

ხოსრო (მივა ძარებთან) კიდევ არახუნებთ? ხომ გითხარით, ჯერ ადრეა თქო. (დაბრუნდება) აი, დაიწყევლოს თქვენი სახელი და სახსენებელი! ოჯახამოწყვეტილებმა მაინცა და მაინც ასე უთენია მოინდომეს გაყრა! მერე, ახალგაზრდები ქემაინც იყვნენ,—ორივე გაღ ყრუებული; არც ერთს მაქლის ყივილი არ ესმის (კაკუნი კარებში) კიდო! ი, თქვენ დევიგლცათ სახლ-კარი (მიდი კარებთან) რა ამბავში ხარ, ყეურო? ზურგი ხომ არ აგქავებიაო?! მეიცა პატარა, ჯერ ადრეა, გითგონე, ქართულად გელაპარაკები. ყრუ!... რაო? გცივათ? ამ ჩემ ფეხებს, თუ გცივათ! რა ჩემი ბრალია? სახლში დაგდებულიყავით და არ შეაცივდებოდათ. რა მოგარბენიებდათ ასე უთენია ნ შადუჩ ამოსაშულიებიეო (მიხურავს კარებს და გამობრუნდება). გაგაცივათ ჩემმა გაჩენამ, რავარც გაცივდა ბაბუა ჩემი დათია! (კიდევ კაკუნი) ბიჭოს!... (გაბრაზებული მიდის კარებთან) კიდო არახ ხებ შე ვირის ბიცოლაო?! მე შენ არ გიბრძანე ალარ შემაწუხოთქვა, სანამ მე არ დაგიძახოთქვ ??.. ცხვირპირს ჩაგინაყავ, შე ბანძგვლიანო, შე!

მსაჯული. (გამოჰყოფს თავს მარჯვენა კარებში) რა გაყვირებს, ხოსრო?

ხოსრო. გამ ჭ ვრეს, ბატონო, საქმე! მანცდამაინც ეხლავე შეგვუშვით.

მსაჯული. ვინ არის?

ხოსრო. ებრაელი ცოლ ქმარია, ჩემი მეზობლები; მგონია, გაყრის თაობაზე მოსულან, აქ გაუყენდით, ზალაში შეგვიშვით. თუ მიბრძანებ, შემოვუშვებ.

მსაჯ. შემოუშვი. (მიხურავს კარებს).

ხოსრო. (კარებს აღებს) შემოეთრიეთ (შემოდიან ოშუაყა და ხიმხა). რა გაჭ ვრეთ საქმე? ცოტა ხანს ვერ მოიცდიდით კარში?.. ხელი შემაშალეთ საქმეზე.

ოშუაყა. ვაი! გეწყინა რამე? რავა შაგაწუხებდი, მაგრამ დედაკაცი გამიყინდა. რო გამცივდებოდა, იცი რა დღე დამადგებოდა? ვადაი, მოყვებოდა ოხვრას და კვნესას; მერე მოზდექი ოშუაყა და ზილე სკიპიდარით.

ხიმხა. რას ობრობებ, შე უწმინდურო?! როდის დაგჭირდა ჩემი დაზელა?

ოშუაყა. რავა როდის? არ გახსოვს? არ მახსოვს? ბალო რო ეზურსამეიში წაბძანდა. მაშინ არ დაგზილე? ესე იცოცხლე! დაგავიწყდა?

ხიმხა. ვაი შენ! ოცი წლის ამბავს იხსენიებ? მერე მე შეგეხვეწე დამზილეთქო? შენ არ ჩ მაცივდი: დაგზელ, დაგზელო, შე უკულმართო?.. ერთიცახე ჰვალი მქონდა სასულეში; შენ ამოგძვრა მაგი წაწყმედილი სული, რაზე იწუხებდი თავს?

ოშუაყა. კაი, კაი! აღარ გაათავებ, შე გასათავებელო? პრისუსტიაში მაინც მოიჭამე მაგ სათხრე ენა!

ხიმხა. არაფერსაც არ მოვიჭამ! თუ გინდა, შენ თითონ მოიჭამე, შე ყამალიყითი შენა!. „დასაზელი გამიხდებაო“, ვაი შენ, გიჟი ლადოს ენა გამოიბა?

ოშუაყა. აღარ გაჩუმდები? აღარ მოასვენებ მაგ საძაღლე ენას?

ხოსრო. ჩუმად! რა დაგემართათ? მსაჯულს ეყურება. რას აყეფდებით?

ხიმხა. ასე ხომ არ მეყეფნა, ორმოცდაოთხ წელიწადს გავძლევდი მაგასთან?

ხოსრო. როგორ, ორმოცდაოთხ წელიწადს სულ ასე ყეფდი? უჰ!

ოშუაყა. ისე იცოცხლე!

ხოსრო. ა! ეხლავე გამოვა გაგე, დასწერს თქვენი გაყრის განაჩენს, თქვენც ხელს მოაწერთ და ამით გათავდება თქვენი ზელაც და ყეფაც.

ხიმხა. კი გენაცვალე, კი შენი ჭირიმე, ჩემო ხოსროჯ დამეხმარე ამ საქმეში; ჩემი კაი მეზობელი არა ხარ შენ? მეტი აღარ შემიძლია, სულ მლანძღავს და მაგინებს. გუშინწინ ლობიოში ცოტა მეტი მარილი მომივიდა. ამისათვის, ჩემი რვა შვილი არ დამეხოცება, ბეკა ძალლივით მომვარდა: შე უწმინდუროვო, აყათის ბარუხმა იომა შენზედაო! ე მარილი, გგონია, რიონის პირზე მოვხვეტეო? არ იცი რო გაძვირდაო? დაჭერდი და ლობიოს ამოზელა არ იციო? ჩემი დალუპვა გინდა, შე ამოსაგდებოვო? მერე შენ ცოლზე მიმითითა,— მატრონასგან მაინც ვერ ისწავლეო? ნამდვილი ეკონომია იმან იცისო. ამისთანა აბედა მაჰამა ამ ბანგვლიანმა!

ხოსრო. არ ცოდნია მაგას ჩემი მეუღლე მატრონა, თორემ მას ქებას არ იტყოდა. თუ მკითხავთ, არც ერთი არა ხართ ოქროს ხასიათის. მართალია, ლობიოში არ ჩაყრის მეტ მარილს, მაგრამ ცხოვრებაშია გადამლაშებული. გადაღმა კვირაში უწყება ჩავაბარე კანკაძის ქვრივს სოფიოს. სოფიომ, როგორც პურ მარილის ადამიანმა, პატარა ჯაკუშკა მამართვა: ერთი ორი ჭიქა რო დავლიე, გევიხედე და შემოვარდა ჩემი მატრონა, მაგრამ ეს ქალი კი არ ეყო-აფთარი! შენო სოფიოს საკვინტრიშებლად წამოხვედიო?.. ბევრი ვუფიცე—არა თქვა; არ დამიჯერა. რო გამამოყვანა მოთმინებიდან, ევიღე და ერთი ჯამი გალესილი ტყემალი გადავასხი თავზე...

ოშუაყა. ვაცხონე მამა შენი! ძალიან კარგად მოგცეულხარ! ქალი? ქალი? ვაი, დედერიაი მათ ჟლეტა! ამოვარდა ქალის ჯაში!

ხიმხა. თქვენ ჯობიხართ ქალებს? თქვენე? კაცებო? თქვე დასაბათლებლებო?

ხოსრო. რა თქმა უნდა! ამას რა ზრასტი—პრაშჩაი სჭირდება?

ხიმხა. ვაი თქვენ! ვუი თქვენ!

ხოსრო. რათი ვართ ცუდი, ჰო, რათი?

ხიმხა. შენ ილებ ხმას ჩემ წინაშე შე გამოცრუებულო? კიბულას წყარო დაგავიწყდა? შენ არ იყავი, რო მამატყვილე?

ოშუაყა. რა იყო? მოხთა რამე კიბულაშაზე?

ხოსრო. ახლა შენც დეიჯერე, რასაც კუდიანი დედაკაცი იბლიყინებს!

ხიმხა. დაგავიწყდა ვითამ? დაგავიწყდა? მე კი ძალიან კარგად მახსოვს!

ხოსრო. რა გახსოვს, ჰო? რა გახსოვს რა?

ხიმხა. გაგამხილო? გაგამხილო? შენ არ იყავი, რო წამეთამაშე, ბაშმაკები დამპირდი და მერე ბრანწით დამტოვე?!

ოშუაყა. რა მესმის ესე? შენ მიმალოდი ამას, შე უწმინდურო, უსალავათო! შენე, შენე?

ხოსრო. ტყუილია, ტყუილია, მაგრამ თუნდ რო მართალი იყოს, რა გინდა მერე?

ოშუაყა. რავა, გგონია, ამას გაპატიებ შენე? ახლავე საჩივარ შევიტან! ციმბირს აქეთ არ დაგატოვებინებ! ვაი დედას, ვერ მიასწრებ, ისე ამოგაძრობ, ისე ამოგაძრობ სულს! უბრალო ვინმე არ გეგონო მე შენე!

ხოსრო! ერთი უყურეთ ამას, რა ამბავშია გაძვალტყავებულ ?! ყარამან საიბყარანი ხარ შენმა მზემ! შე ტენტრეჩო, შენ გონია, არ იცი ახალი კანონი: რამდენიც გინდა გოუშვი ცოლი და ახალი შეირთე.

ოშუაყა ოშუაყას ჯობიხარ შენ? ოშუაყას ჯობიხარ შენე?... ახლავე გაგაპალიჩებ!..

ხიმხა. ოშუაყა, არ შემარცხვინო! ჩემი აბედის ჯინი ამოიყარე!

ოშუაყა. (იქნევს მუშტებს, მხოლოდ ზევით ჰაერში) ღერ-ღერა აგაფცქნი მაგ წვერ-ულვაშს!

ხოსრო. (მოუღერს მუშტს) გაჩერდი თუ არა!...

ოშუაყა. (ამოეფარება ცოლს) შენ გონია, შენი მეშინია? შენი მეშინია? აქეთ გამოდი თუ ბიჭი ხარ!..

მსაჯული. (შემოდის განრისხებული) რა ამბავია? რა გაყვირებთ? სად გგონიათ თქვენი თავი?

ხოსრო. ამხ. მსაჯულო, ამ ებრაელმა განიზრახა მოქმედებით ჩემი შეურაცყოფა ჩემ თანამდებობის ასრულებას დროს: გალახვა მომინდომა.

ოშუაყა. არა, ბატონო, მაგან თურმე, მაგ ყამალიკითი ჩემ ცოლს წახლახუნებია. ახლა გამოტყდა, ისე იცოცხლე!

ხიმხა. მეც ვეჩივი, შენი ჭირიმე; მაგ უწმინდურს ჩემი ბაშმაკები მართებს.

მსაჯული. დაჩუმდით! ეგ წერილობით უნდა განაცხადოთ. სხდომას გახსნილად ვაცხადებ. გაირჩევა საქმე მოქ. ხიმხა ბოლოს ასული ელიგულაშვილისა და ოშუაყა შალომის-ძე ელიგულაშვილისა მათი გაყრის შესახებ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მომჩივარი სიმხა ელიგულაშვილისა აქ არის?

ხიმხა. მე გახლავარ, შენი ჭირიმე; აგერ არა ვარ?

მსაჯული. მოპასუხე ოშუაყა ელიგულაშვილი?

ოშუაყა. მე გახლავარ, ჩემო ბატონო, მაგრამ რას ჰქვია მოპასუხე? დედაკაცის ბუტბუტს უგდებ ყურს? დედაკაცისას? ისე მამცირებთ, რომ მაგის მოპასუხე გავხდი მე? არა, ბატონო შენიჭირიმე, არც ერთ კანონში არ წერია მაგი.

მსაჯული. ბატონს ნუ მეძახით,—ბატონები აღარ არიან. მიწოდეთ მხოლოდ მოქალაქე თქო, მოქ. მსაჯულო!

ოშუაყა. კი, ბატ.. კი შენიჭირიმე, ჩემო ბატ...

მსაჯული. კიდო! აკი გითხარით, ბატონს ნუ მეძახით მეთქი.

ოშუაყა. მინავათ, ბატ... თქვენო... ვაიმე, დამავიწყდა, ჩემო ბატონო...

ხიმხა. ათასი დაარიგო, მაინც ვერაფერს გეიგებს: ზემო არტაქებში ძალიან აფრაკათ გახლავს. ყოველთვის ეგრე გამოტენტრეჩებული იყო.

მსაჯული. დაჩუმდით,—თქვენ არავინ გეკითხებათ!

ოშუაყა. მაგას გააჩუმებს ვინმე? მაგის ენამ არ გამამჭამა ტვინი? თუ მოხსნა გუდის თავი, ვადაი, დილიდან სალამომდე იყეფს დაბმულ ძაღლსავით, ისე იცოცხლე!

ხიმხა. ტყვილებს ლაპარაკობს, ბატონო, სუდია. (ოშუაყას) ვაი, შენ მეტყულია! ვაი, შენ ყამალკიითო! ვაი შენ კვატაპარია!

ოშუაყა. ვაი, შენ მოჩორთილო!

ხიმხა. კვატა პარია!

ოშუაყა. მოჩორთილო!

მსაჯული. გიმეორებთ დაჩუმდით, თორემ..

ოშუაყა. აღარ გაჩუმდები შე კუდიანო? აღარ გაჩერებ მაგ გასახმობ ენას, მოჩორთილო? მე ხომ არაფერს გეუბნები— სუდია გიბრძანებს!

ხიმხა. ენაც გაგიხმა და თავიც, შე ბანძგვლიანო შენა!.. მერე შენი ბრძანებით გავჩუმდები? მეყო, შე ისრაელში ამოსაწყვეტო, ამდენი გაჩუმება: ორმოცდაოთხი წელიწადი გაჩუმებული ვიყავი; ახლა უკაცრავად,—უნდა ვილაპარაკო: სუყველაფერი უნდა მოვახსენო ბატონ სუდიას. შენ გგონია დამავიწყდა ლობიოსთვის რა ამბავი და მაჭამე? შენ არ იყავი ქორწინობისას რო მითხარი, რეფელას არ შეხედოვო? შენ არ იყავი...

მსაჯული. ეგ საქმეს არ შეეხება.

ხიმხა. მიტომ მოგახსენე, რომ არ დამავიწყებოდა; ამისთანა ამბები რო დამ ვიწყდეს, არ დევილუპები? ბატონო სუდია, ბატონო სუდია.

მსაჯული. რა გნებავთ?

ხიმხა. შენი ჭირიმე, შენ გენაცვალე, მაგას მიუსაჯე, რომ ჩემ წინ დაიჩოქოს და ბოდიში მამთხოვოს; შეიძლება, მაშინ ვაპატიო.

ოშუაყა. ვაი, შენ მოჩორთილო, ვაი შენ! მე დაგიჩოქო? მე? მანამ არაფერი ჭამე, სანამ მე შენ იზვენენია არ მოგთხოვო!

მსაჯული. ნუ მიშლით!

ხიმხა. მე ის უნდა მეთქვა...

ხოსრო. ვერ გეიგე, რო გიბძანა, ნუ მიშლითო? ყრუ! იიი!

ხიმხა. შენ რა მეცამეტე გოჭივით გამოეკვეხე? შენ ვინ გელაპარაკება? შენ მოგართვით არძა თუ?

მსაჯული. თუ არ დაჩუმდებით, ვუბრძანებ გაგიყვანონ აქედგან!

ხიმხა. მე ის უნდა მეთქვა...

ხოსრო. (მსაჯულს) ეევიყვანო სჯობია, თორემ მაგ არ ფიქრობს შე ჩერის თავისი ლაი ლაი (მოხვევს ხელს ხიმხას) წამობძანდით! წამობძანდით.

ოშუაყა. (გამოსტაცებს ხიმხას) შენ ვინ მოგცა ნება ჩემ ცოლს მოეხვიო? არა გაქვს მაგის პრავა შენა! არა გაქვს! არა გაქვს, შენა?

მსაჯული. ხოსრო, ხელი გაუშვი. სიმხა ელიგულაშვილისა, თქვენ განცხადებაში სწერია შემდეგი: „რადგან მე და ჩემი ქმარი ოშუაყა ელიგულაშვილი ხასიათებით ვერ შევეგუეთ, თუმცა ამას ოცდაოთხი წელიწადია ყველაფერს ვუთმენდი და მაგან კი თავისი უგზოობა არ მოიშალა, ამისათვის აღარ შემიძლია მაგ ურწმუნოს ცოლობა გავუწიო და გთხოვ გამაშოროთ ჩემ ქმარს ისე, რომ მას არ შეეძლოს სხვა ცოლის შერთვა“. (ხიმხას) ეს არ შეიძლება,—თქვენ ქმარს გაყრის შემდეგ უფლება ექნება სხვა ქალი შეირთოს.

ხიმხა. ვაი! რას ამბობ შენა?! ოშუაყამ სხვა ცოლი უნდა შეირთოს? მე ვიყო ცოცხალი და ჩემ მაგიერი სხვა მოიყვანოს? ვაი, ამ საათს! უთოკუთ მკლავ? ნუ შენი ჭირიმე, ნუ იკადრებ მაგას.

მ. ნემო.

(შემდეგი იქნება)

შარადა

შარადის წერას შევუდგე,
ავიღე ხელში კალამი
და მსურს, ტარტაროზ, მოგიძღვნა
ჩემი გულწრფელი სალამი.
გეთაყვა არვინ დაზოგო,
გაფიცებ მაღლით ზენასა;
სისწორით გადი ლელოსა,
არ მოერიდო წყენასა.
შენთან ვიქნებით მეც აწი,
მიძმე შაირის მთხზელია,
იგებ ვაშოროთ ქვეყანას:
პურმოთნე, კუდა მელია.
შარადას თუ ვერ დაგიწერ,
ვერ შევედრები „კოლოსა“,—
სომხური სცენა მე მკითხე:
„კარაპეტ“, „მიკიჩ“, „პოლოსა“.
ეს ერთხელ რაკი დავიწყე
შარადის წერა გრძელია,
აწ უნდა დავაბოლოვო,
უკან დახევა ძნელია.
შარადისათვის გვჭირია
ჩვენ სალებავის სახელი:
სპარსელნი წვერს რომ ილებვენ,
ყველაა ამის მნახველი.
მაშ მოვაცალოთ ამ სახელს
ბოლოდან ერთი ანბანი,
რაც დაგვრჩეს შემოვინახოთ,
მით შევასრულოთ ზრახვანი.
შემდეგ ხუცესის მაგვარი,
სომხეთში ვნახოთ სახელი:
მკვდრისა და ცოცხლის ერთიან,
შემხრავი, გადამყლაპველი.
გლეხეს და ყლაპეს ქვეყანა,
არ სჭირდებოდათ ჩქარა;
ხალხმა როს იცნო ისინი,
მყის შეუთხელდათ ლიპია.
მაშ ამას სახელს ჩამოვჭრათ
წინიდან ერთი მარცვალი,
და სხვა კი გადავასრულოთ,
ვით უვარგისი—დამპალი.
აწ ვანახელოთ ოჯახში
დამწვარი შეშას კვალია;
მის დაგროვება ბუხარში
დიასახლისის ბრალია.
ზედ შუა გავჭრათ ეს სიტყვა,
გავაპოთ წმინდათ ორადა,
მეორე წილი არ გვინდა,
პირველს თხოულობს შარადა.
აწ გვინდა კაცის სახელი:
ვეშაპის ყბაში მჯდომარის,
ამა სახელის არ მცოდნე,
ვეჭვობ ქვეყნადა თუ არის.
მაშ სახელს ამა „წმინდასა“
მოვეპყრათ დიდის ქებითა,
ბოლოდან ორი ანბანი,
ჩამოვჭრათ მოწიწებითა.
გადავასრულოთ, არ გვინდა
ვითა ფოთოლი გამხმარი;
ორი დაგვრჩება მხოლოდ-ლა
შარადისათვის სახმარი.
აწ გამოვნახოთ საგანი
მიკრული ხარის ფეხზედა,
ჩლიქება უნახავს საცოდავს,
არ დაეპრუნოს ქვებზედა.
შემონახულნი ნაწილნი
დავაწყოთ რიგზე—ნელადა,
და ბოლოს სიტყვა ერთიან
მას მივაწებოთ მთელადა.
მივიღებთ სიტყვას სანდტას,
კავშირის გამომხატველსა:
ღარიბი ხალხის მალამოს,
მდიდართა კუდის ამწველსა!
ერთიან მთელი ქვეყნისა
მას ეტრფის ყველა ჩაგრული,
სისხლს აქცევს მისთვის უმანკოს,
ბრძოლაში არის ჩაბმული.
სოციალისტური პარტიათ
დასახეს იგი კერპათა,
თავისებურად სუყველა,
მას ეწირება მსხვერპლათა.
ზოგი მეორეს ლოცულობს,
ზოგსა სწამს ორნახ ვარიას
ზოგი მეს მეს ალმერთებს,
ომია შეუპოვარი...

გია.

ყველა შეგნებული მუშა-მოსამსახურე
და მშრომელი უნდა იყოს
გაზეთ
„მუშა"-ს
მკითხველი და ხელისმომწერი
რადგან, იგი მათი ინტერესების დამცველი
და გამომხატველი გაზეთია.
ყველა ხელის მომწერლები მიიღებენ ყოველთვიურად
ჟურნალ
„ტარტაროზი"-ს
ორ ნომერს.
უკვე მიიღება აგვისტოსათვის ხელისმოწერა
რედაქცია და კანტორა: რუსთაველის პროსპექტი № 24.